

ДЕРЖАВНИЙ КОМІТЕТ СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Державного комітету
статистики України
20.08.2010 № 345

**ОСНОВНІ
МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПОЛОЖЕННЯ
ПРОБНОГО ПЕРЕПИСУ НАСЕЛЕННЯ 2010 РОКУ**

Київ-2010

Основні методологічні та організаційні положення пробного перепису населення 2010 року підготували фахівці департаменту статистики населення та адміністративно-територіального устрою Держкомстату України:

Тимошенко Г.М. – директор департаменту статистики населення та адміністративно-територіального устрою Держкомстату України

Тімоніна М.Б. – заступник директора департаменту статистики населення та адміністративно-територіального устрою Держкомстату України

Марценюк Н.В. – начальник відділу перепису населення департаменту статистики населення та адміністративно-територіального устрою Держкомстату України

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Мета і завдання пробного перепису населення.....	4
2. Законодавча та нормативна база пробного перепису населення.....	5
3. Основні методологічні положення пробного перепису населення.....	6
3.1. Одиниця спостереження пробного перепису населення	6
3.2. Населення, яке підлягає пробному перепису населення.....	7
3.3. Дата, термін і метод збирання відомостей про населення під час пробного перепису населення.....	8
3.4. Програма пробного перепису населення.....	9
4. Основні організаційні положення проведення пробного перепису населення	10
4.1. Основні організаційні рівні проведення пробного перепису населення.....	10
4.2. Основні етапи підготовки і проведення пробного перепису населення.....	13
4.2.1. Підготовчі роботи	13
4.2.2. Проведення пробного перепису населення	18
4.2.3. Приймання-здавання переписної документації	19
5. Інформаційно-роз'яснювальна робота	20
6. Оброблення матеріалів пробного перепису населення	20
7. Захист первинних (персональних) та інших даних, отриманих у процесі проведення пробного перепису населення.....	21
8. Звіт про підготовку та проведення пробного перепису населення	21
9. Фінансове та матеріально-технічне забезпечення пробного перепису населення	22

Вступ

Резолюцією E/2005/24E/CNJ/2005/27, прийнятою Економічною і соціальною радою Організації Об'єднаних Націй, проголошено наступний раунд переписів населення та житлового фонду 2010 року (з 2005 по 2014 рр.). За визначенням Статистичної комісії ООН, перепис населення є єдиним процесом збирання, узагальнення, оцінки, аналізу й поширення демографічних, соціальних та економічних даних, які станом на певну дату стосуються всіх жителів країни. Рішення щодо проведення перепису населення є індикатором готовності суспільства отримати інформацію про його економічне та соціально-демографічне становище.

Принципи та рекомендації ООН щодо переписів населення й житлового фонду (друге переглянуте видання) визначають, що "найважливішим капіталом, яким може розпоряджатись суспільство, є людський капітал". Отримання інформації про чисельність та склад населення на регіональному та національному рівнях – необхідний компонент існування сучасного суспільства. Отримані відомості дають відповідь не лише на запитання "Скільки нас?", але і на запитання "Хто ми?" та "Де ми проживаємо?" за результатами узагальнення даних про статеву-вікову структуру, освітній рівень, національний склад та мовні ознаки, заняття та за низкою інших характеристик.

У рамках здійснення Всесвітньої програми переписів населення та житлового фонду 2010 року Україна висловила намір взяти участь у проведенні нового раунду переписів: розпорядженням Кабінету Міністрів України від 9 квітня 2008 року № 581-р (зі змінами і доповненнями, внесеними розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28 липня 2010 р. № 1565-р) визначено проведення наступного Всеукраїнського перепису населення у 2012 році, а в 2010 році – пробного перепису населення з метою опрацювання програми Всеукраїнського перепису населення, його методологічних та організаційних питань, технології автоматизованого оброблення даних.

Метою розробки основних методологічних та організаційних положень пробного перепису населення 2010 року є визначення основних завдань пробного перепису населення, методологічних положень та організаційних заходів щодо його підготовки, проведення, а також оброблення отриманих матеріалів.

1. Мета і завдання пробного перепису населення

Пробний перепис населення 2010 року (далі – пробний перепис населення) – один із основних етапів підготовки до проведення Всеукраїнського перепису населення 2012 року (далі – Перепис населення).

Відповідно до статті 7 Закону України „Про Всеукраїнський перепис населення” проект програми Перепису населення, переписний інструментарій, метод Перепису населення, основні організаційні заходи щодо його здійснення, а також Концепція технології оброблення даних Перепису

населення опрацьовуються в процесі проведення пробного перепису населення в одній або декількох адміністративно-територіальних одиницях. Враховуючи вищезазначене, метою проведення пробного перепису населення є відпрацювання всіх методологічних та організаційних питань Перепису населення, а також технології автоматизованого оброблення отриманих матеріалів та підбиття підсумків.

Проведення пробного перепису дасть можливість отримати дані щодо витрат часу, фінансових та матеріальних ресурсів на цей захід, вибору найбільш економічно обґрунтованого та оптимального варіанту проведення Всеукраїнського перепису населення 2012 року.

Основними завданнями пробного перепису населення є:

- визначення оптимальної дати та тривалості проведення Всеукраїнського перепису населення 2012 року та контрольних заходів;
- перевірка прийнятності проекту програми Всеукраїнського перепису населення 2012 року, переписного інструментарію, методичних та інструктивних вказівок щодо його заповнення і складання;
- визначення основних напрямів, форм та методів проведення спеціального тематичного інформування населення з питань Всеукраїнського перепису населення 2012 року, інформаційного супроводження та поширення отриманих результатів;
- відпрацювання способів та методів охоплення переписом різних категорій населення;
- забезпечення заходів для збереження конфіденційності отриманих від населення відомостей;
- підготовка організаційних заходів, пов'язаних із доступом тимчасового переписного персоналу до житлових будівель і житлових приміщень;
- визначення оптимальних норм навантаження на тимчасовий переписний персонал;
- перевірка форм залучення тимчасового переписного персоналу, умов оплати його праці та організації виплат грошової винагороди;
- відпрацювання механізму взаємодії з місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування;
- апробація технологічного процесу автоматизованого оброблення матеріалів Всеукраїнського перепису населення 2012 року;
- оцінка й аналіз отриманих матеріалів пробного перепису населення.

2. Законодавча та нормативна база пробного перепису населення

Пробний перепис населення проводиться відповідно до статті 7 Закону України "Про Всеукраїнський перепис населення" та на виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 9 квітня 2008 року № 581-р "Про проведення у 2012 році Всеукраїнського перепису населення" (із змінами і доповненнями, внесеними розпорядженням Кабінету Міністрів

України від 28 липня 2010 р. № 1565-р), а також розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 липня 2010 р. № 1566-р "Про проведення пробного перепису населення".

Пробний перепис населення буде проведений у грудні 2010 року в Дергачівському районі Харківської області.

На виконання прийнятих Кабінетом Міністрів України рішень Харківською обласною та Дергачівською районною державними адміністраціями приймаються розпорядження щодо сприяння в підготовці та проведенні пробного перепису населення в Дергачівському районі Харківської області.

Комплекс робіт із підготовки та проведення пробного перепису населення й оброблення отриманих матеріалів здійснюється відповідно до наказу Держкомстату від 16 серпня 2010 року № 329 „Про підготовку до проведення у 2012 році Всеукраїнського перепису населення” та наказу Держкомстату від 16 серпня 2010 року № 330 „Про проведення пробного перепису населення”.

3. Основні методологічні положення пробного перепису населення

3.1. Одиниця спостереження пробного перепису населення

Одиницею спостереження пробного перепису населення є домогосподарство.

Домогосподарство – це сукупність осіб, які спільно проживають в одному житловому приміщенні або його частині, забезпечують себе всім необхідним для життя, ведуть спільне господарство, повністю або частково об'єднують і витрачають кошти. Ці особи можуть перебувати в родинних стосунках або стосунках свояцтва, не перебувати в будь-яких із цих стосунків або бути і в тих, і в інших стосунках. Домогосподарство може складатися з однієї особи.

Домогосподарства поділяються на індивідуальні, колективні та домогосподарства бездомних (безпритульних) осіб.

До **індивідуальних домогосподарств** належать домогосподарства, що проживають у звичайних житлових приміщеннях – в одноквартирних будинках, у квартирах у багатоквартирних будинках, гуртожитках тощо, а також у нежилых приміщеннях, пристосованих для проживання.

Колективні домогосподарства (інституційне населення) складаються з осіб, що постійно проживають в інституційних установах, призначених для колективного проживання (дитячі будинки, школи-інтернати для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, будинки-інтернати для людей похилого віку та інвалідів, монастирі, казарми, установи виконання покарань тощо).

До складу інституційного населення не включаються члени домогосподарств обслуговуючого персоналу, які можуть проживати в приміщеннях та на території вищезазначених установ.

До **домогосподарств бездомних (безпритульних)** належать особи, які не мають визначеного місця проживання (не мають житла/житлового

приміщення, яке б вони могли використовувати для проживання/перебування). Члени цих домогосподарств носять дрібне майно з собою та сплять на вулицях, у під'їздах будинків або інших випадкових місцях.

Під час проведення пробного перепису населення обстежуються **лише індивідуальні домогосподарства та домогосподарства бездомних (безпритульних) осіб.**

3.2. Населення, яке підлягає пробному перепису населення

Пробним переписом населення в Дергачівському районі Харківської області орієнтовно буде охоплено майже 95,0 тисяч осіб, у тому числі по окремих населених пунктах:

	Чисельність населення на 01.01.2010р., тис. осіб
Дергачівський район	95,0
Міське населення	67,6
м. Дергачі	18,3
сmt Вільшани	7,0
сmt Козача Лопань	5,4
сmt Мала Данилівка	7,9
сmt Пересічна	7,1
сmt Прудянка	1,9
сmt Слатине	6,5
сmt Солоницівка	13,5
Сільське населення	27,4

Пробному перепису населення підлягає населення (незалежно від громадянства), яке постійно проживає на території Дергачівського району Харківської області (далі – район пробного перепису населення), включаючи тимчасово відсутніх (якщо термін їх відсутності не перевищує 12 місяців), а також ті особи, які **на 12 годину ночі з 30 листопада на 1 грудня 2010 року** тимчасово перебували на території району пробного перепису населення (якщо їх відсутність у місці постійного (звичайного) проживання не перевищила 12 місяців).

Постійним місцем проживання, як правило, вважається той будинок або квартира, місце в гуртожитку тощо, де опитуваний постійно (звичайно) проводить більшу частину свого часу. Це місце може збігатися або не збігатися з адресою, за якою особа зареєстрована.

Населення переписується за місцем фактичного проживання, навіть і тимчасового, а не за місцем роботи або служби. Записи до переписних форм здійснюються **незалежно від наявності у респондента реєстрації місця постійного проживання та його права на житлоплощу** в даному або іншому місці (наприклад, якщо особа має реєстрацію місця проживання за однією адресою, а фактично проживає за іншою, то її слід записати за місцем

фактичного проживання).

Віднесення окремих осіб до тимчасово відсутніх і тимчасово проживаючих встановлюється Інструкцією щодо проведення пробного перепису населення 2010 року та заповнення переписної документації.

Не підлягають обліку під час проведення пробного перепису населення:

а) особи, які переїхали з району пробного перепису населення в інше місце на постійне проживання або на постійну роботу;

б) громадяни України, які виїхали в довгострокове службове відрядження (на рік і більше) за кордон та члени їхніх домогосподарств, що знаходяться з ними;

в) ті, що перебувають у лавах Збройних Сил України (крім осіб, призваних на військово-навчальний збір), а також військовослужбовці та члени їхніх домогосподарств, які проживають на закритих територіях;

г) особи, які перебувають у місцях позбавлення волі та інших закритих територіях (крім осіб, заарештованих в адміністративному порядку на строк до 30 діб, і осіб, які перебувають у місцях попереднього ув'язнення під слідством);

д) особи, які знаходяться в інституційних установах (дитячі будинки, школи-інтернати для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, будинки-інтернати для громадян похилого віку та інвалідів, монастирі, казарми, установи виконання покарань тощо);

е) ті, хто вибув **більш як на 12 місяців до 1 грудня 2010 року** (навіть у випадках, коли ці особи зберігають матеріальний зв'язок із членами переписуваного домогосподарства і право на житлоплощу);

ж) іноземці, які працюють у представництвах іноземних держав в Україні, міжнародних організаціях та члени їх домогосподарств, які проживають з ними;

и) іноземці, які прибули у район пробного перепису населення у складі делегацій іноземних держав або міжнародних організацій.

3.3. Дата, термін і метод збирання відомостей про населення під час пробного перепису населення

Дата перепису – момент часу (рік, місяць, день і час), на який здійснюється збирання відомостей про населення (**на 12 годину ночі з 30 листопада на 1 грудня 2010 року**).

Термін проведення перепису – період, протягом якого здійснюється збирання відомостей про населення, включаючи попередній обхід приміщень, збирання відомостей про населення (опитування), контрольний обхід приміщень (визначається календарним планом підготовки та проведення пробного перепису населення 2010 року).

Метод перепису – спосіб отримання даних про населення (отримання відповідей на запитання та занесення їх до переписної документації).

Заповнення переписної документації здійснюється на підставі

повідомлень, отриманих від респондентів без їхнього документального підтвердження.

Пробний перепис населення здійснюється методом обходу (безпосереднього відвідування) тимчасовим переписним персоналом житлових будинків та житлових приміщень в інших будівлях і заповнення ним переписної документації.

Отримання даних про населення може здійснюватися і в приміщеннях переписних відділів або інструкторських дільниць безпосередньо від громадян, які виявили бажання відповісти на запитання програми перепису поза межами свого житлового приміщення.

Вибір дати **пробного перепису населення** здійснюється виходячи з умови забезпечення повноти охоплення переписом населення та якості зібраних даних. Зважаючи на досвід проведення Всеукраїнського перепису населення 2001 року, було прийнято рішення про проведення пробного перепису населення в період з **27 листопада до 20 грудня (включно) 2010 року**.

3.4. Програма пробного перепису населення.

Згідно зі статтею 5 Закону України "Про Всеукраїнський перепис населення" збирання відомостей про населення проводиться за такими первинними (персональними) даними:

- склад та родинні стосунки членів домогосподарства;
- стать;
- вік;
- дата і місце народження;
- сімейний стан;
- етнічне походження;
- мовні ознаки;
- громадянство;
- освіта;
- джерела засобів існування;
- зайнятість;
- міграційна активність;
- житлові умови.

Проект програми пробного перепису населення розробляється Держкомстатом із урахуванням узагальнених пропозицій, які надходять від спеціально уповноважених центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, наукових установ, громадських організацій, юридичних та фізичних осіб у межах їхньої компетенції, а також відповідно до вимог міжнародних зобов'язань України.

4. Основні організаційні положення проведення пробного перепису населення

4.1. Основні організаційні рівні проведення пробного перепису населення

Відповідно до Закону України "Про Всеукраїнський перепис населення" Держкомстат здійснює керівництво всіма роботами, пов'язаними з підготовкою Перепису населення, забезпечує проведення перепису населення, крім окремих категорій населення, а також оброблення, узагальнення, поширення та використання отриманих результатів.

На *центральному рівні* методологічне й організаційне керівництво підготовкою, проведенням, обробленням та узагальненням результатів пробного перепису населення забезпечується Держкомстатом, у структурі якого виконання робіт у цих напрямках покладено безпосередньо на департамент статистики населення та адміністративно-територіального устрою.

На центральному рівні здійснюються такі заходи:

- розробка нормативно-правових документів із питань Перепису населення;
- координація та планування робіт із підготовки та проведення пробного перепису населення, контроль за виконанням цих робіт на всіх рівнях;
- розробка методологічних і організаційних положень, інструктивних матеріалів із питань підготовки, проведення пробного перепису населення, автоматизованого оброблення отриманих матеріалів та їх узагальнення;
- розробка проекту програми Перепису населення для перевірки її прийнятності під час пробного перепису населення;
- підготовка проекту програми розроблення матеріалів пробного перепису населення;
- ознайомлення потенційних користувачів із проектом програми Перепису населення й аналіз зауважень і пропозицій з метою її удосконалення;
- методологічне забезпечення й організація проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи серед населення щодо мети пробного перепису населення, змісту окремих питань, забезпечення конфіденційності даних;
- організація підготовки, проведення пробного перепису населення й автоматизованого оброблення його матеріалів;
- фінансове та матеріально-технічне забезпечення пробного перепису населення;
- узагальнення результатів пробного перепису населення та підготовка звіту за підсумками пробного перепису населення;
- підготовка порядку залучення й умов оплати праці тимчасового

- переписного персоналу;
- виготовлення переписної документації.

На **регіональному рівні** діяльність щодо проведення пробного перепису населення забезпечується відповідними структурними підрозділами Головного управління статистики в Харківській області на основі визначених Держкомстатом методологічних і організаційних положень його проведення.

На регіональному рівні здійснюються такі заходи:

- організація підготовки та проведення пробного перепису населення у районі пробного перепису населення;
- забезпечення взаємодії з місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування з питань підготовки та проведення пробного перепису населення;
- координація робіт із організації та проведення пробного перепису населення на рівні району;
- розробка та узгодження з місцевими органами виконавчої влади організаційного плану проведення пробного перепису населення;
- навчання тимчасового переписного персоналу (завідувачі переписних відділів та їх помічники, інструктори-контролери, обліковці);
- забезпечення тимчасового переписного персоналу переписним інструментарієм, предметами матеріально-господарського та технічного призначення тощо;
- організація проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи серед населення щодо мети пробного перепису населення, змісту окремих питань, забезпечення конфіденційності даних;
- організація приймання від тимчасового переписного персоналу матеріалів пробного перепису населення та контролю їхньої якості;
- організація доставки заповненої переписної документації до Головного міжрегіонального управління статистики у м. Києві;
- постійний моніторинг виконання переписних робіт на всіх етапах;
- підготовка звіту про результати проведення пробного перепису населення та пропозицій щодо підготовки до Всеукраїнського перепису населення 2012 року.

На **рівні району** діяльність щодо проведення пробного перепису населення забезпечується начальником відділу статистики району пробного перепису населення, фахівцями, що працюють постійно у відділі, та тимчасово залученими працівниками, уповноваженими на виконання робіт із підготовки та проведення пробного перепису населення.

Відділ статистики району пробного перепису населення забезпечує :

- організацію і координацію робіт із підготовки та проведення пробного перепису населення на території всіх населених пунктів району та контроль за виконанням цих робіт;

- взаємодію з місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування з питань підготовки та проведення пробного перепису населення;
- проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи серед населення щодо мети пробного перепису населення, змісту окремих питань, забезпечення конфіденційності даних;
- організацію складання квартальних списків житлових будинків у міських поселеннях та житлових приміщень в інших будівлях у міських поселеннях та великих сільських населених пунктах (із кількістю населення 3000 осіб і більше) і списків сільських населених пунктів (далі – квартальні списки);
- складання організаційного плану проведення пробного перепису населення;
- залучення та навчання тимчасового переписного персоналу, організацію переписних відділів, інструкторських і лічильних дільниць;
- організацію роботи з підбору на правах оренди приміщень для розміщення переписних та інструкторських дільниць, обладнаних засобами зв'язку та придатних для роботи осіб, що здійснюють збирання відомостей про населення;
- комплектування переписної документації для виконання робіт на польовому рівні;
- доставку переписної документації в переписні відділи, інструкторські дільниці;
- забезпечення тимчасового переписного персоналу переписними листами та іншими документами пробного перепису населення;
- збереження переписних листів та іншої переписної документації;
- контроль за роботою тимчасового переписного персоналу;
- моніторинг виконання переписних робіт на всіх етапах, збір і узагальнення інформації про проведення пробного перепису населення;
- приймання від тимчасового переписного персоналу матеріалів пробного перепису населення, контроль їхньої якості та доставку матеріалів до Головного управління статистики в Харківській області;
- аналіз результатів пробного перепису населення, підготовка звіту про його проведення і пропозицій щодо програми Перепису населення та його методологічно-організаційних положень.

Польові роботи з проведення пробного перепису населення забезпечується тимчасовим переписним персоналом: реєстраторами, завідувачами переписних відділів та їхніми помічниками, інструкторами-контролерами та обліковцями.

Функції працівників із виконання польових робіт:

- складання квартальних списків, уточнення чисельності мешканців житлових приміщень;
- уточнення картографічного матеріалу під час складання квартальних

списків;

- попередній (передпереписний) обхід житлових та інших приміщень, в яких може проживати населення;
- отримання відомостей про населення методом опитування населення і заповнення переписної документації;
- постійний контроль за своєчасністю та правильністю заповнення переписної документації, повнотою охоплення населення;
- збирання, узагальнення та передача на рівень району інформації про хід проведення пробного перепису населення;
- приймання завідувачами переписних відділів від обліковців та інструкторів-контролерів матеріалів пробного перепису населення та здавання їх в відділ статистики у районі;
- складання завідувачами переписних відділів та інструкторами-контролерами звітів про проведення пробного перепису населення.

4.2. Основні етапи підготовки і проведення пробного перепису населення

4.2.1. Підготовчі роботи

Якісному проведенню пробного перепису населення сприяє своєчасне виконання підготовчих робіт у районі пробного перепису населення, які регламентуються відповідними наказами Держкомстату, Головного управління статистики у Харківській області, а також відповідними розпорядженнями (рішеннями) Харківської обласної та Дергачівської районної державних адміністрацій.

Основними роботами підготовчого періоду до пробного перепису населення є:

1. Уточнення переліків та меж міських поселень, упорядкування в них назв вулиць, провулків тощо, нумерації кварталів, будинків і квартир тощо.

2. Уточнення або складання нових схематичних планів міськпоселень і великих сільських населених пунктів, в яких будуть складатися квартальні списки будинків, а також карти району.

Картографічний матеріал для пробного перепису населення виготовляється на основі цифрових топографічних карт та паперових схематичних планів населених пунктів (які не мають цифрових карт) і застосовується для розподілу території населеного пункту на реєстраторські ділянки при складанні квартальних списків, а також для переписного районування шляхом поділу території району на переписні відділи, інструкторські та лічильні ділянки. На основі такого поділу складається організаційний план проведення у районі пробного перепису населення. Фрагменти картографічного матеріалу з відповідними ділянками надаються для роботи реєстраторам, завідувачам переписних відділів, інструкторам-контролерам та обліковцям.

3. Здійснення всіх необхідних заходів щодо забезпечення повноти обліку населення при проведенні пробного перепису населення.

4. Складання квартальних списків житлових будинків та житлових

приміщень в інших будівлях у міських поселеннях та великих сільських населених пунктах і списків сільських населених пунктів (далі – квартальні списки будинків).

Складання квартальних списків будинків у населених пунктах району проводиться з метою формування даних про чисельність населення по кожному будинку, кожному населеному пункту та окремо розташованих будинках поза межами населених пунктів з метою охоплення під час перепису всіх категорій населення.

Складання квартальних списків будинків здійснюється з використанням картографічного матеріалу, даних про кількість житлових приміщень (будівель) і чисельність населення, що проживає в них.

Для складання квартальних списків будинків і перевірки картографічного матеріалу залучаються тимчасові працівники – реєстратори. Норма навантаження на одного реєстратора становить у середньому - обхід 30 будинків у день. Норма навантаження на одного реєстратора може бути диференційована в інтервалі 25–40 будинків у день залежно від характеру забудови території населеного пункту (одноповерхові та багатоповерхові будинки) і розміру будинків (кількості мешканців), що слід урахувати при формуванні реєстраторських дільниць на картографічному матеріалі. Термін роботи реєстратора 30 календарних днів, включаючи 1 день для навчання. Інформація, отримана при складанні квартальних списків будинків у населених пунктах, використовується для складання районного організаційного плану проведення пробного перепису населення.

5. Складання організаційного плану проведення у районі пробного перепису населення.

Організаційний план розробляється в цілому по району.

Основними його розділами є:

- переписне районування – розподіл території району на основі даних квартальних списків, картографічного матеріалу, а також середніх норм навантаження на тимчасовий переписний персонал, що здійснює отримання відомостей про населення на переписні відділи, інструкторські та лічильні дільниці;
- комплектування переписних кадрів – розрахунок потреби (з урахуванням резерву) у тимчасовому переписному персоналі: обліковців лічильних дільниць, інструкторів-контролерів, завідувачів переписних відділів та їх помічників;
- навчання тимчасового переписного персоналу;
- план проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи серед населення;
- пояснювальна записка.

Інформація, отримана у ході складання організаційного плану проведення пробного перепису населення, є основою для визначення необхідної кількості тимчасового переписного персоналу різних категорій, приміщень для розміщення переписних відділів та інструкторських дільниць, розрахунків фінансового та матеріально-господарського забезпечення

пробного перепису населення.

Середні норми навантаження на тимчасовий переписний персонал польового рівня:

	Обліковець (осіб)	Інструктор-контролер	Завідувач переписного відділу та його помічник
міські поселення	350	4-5 лічильних дільниць	7-8 інструкторських дільниць
сільська місцевість	250	4 лічильні дільниці	6-7 інструкторських дільниць

Передбачається резерв тимчасового переписного персоналу:

- обліковці лічильних дільниць – 5% (оплачуваний) від загальної кількості обліковців;
- інструктори-контролери – 1 особа на переписний відділ;
- завідувачі переписних відділів – 1 особа на район.

6. Порядок залучення та терміни роботи тимчасового переписного персоналу, оформлення договірних відносин.

Для підготовки та проведення пробного перепису населення, підготовки його матеріалів до автоматизованого оброблення, безпосереднього автоматизованого оброблення цих матеріалів залучаються громадяни України, які досягли 18 років, із числа працюючого та непрацюючого населення.

Перевагу при підборі тимчасового переписного персоналу варто віддавати таким категоріям населення:

- студенти, учні та викладачі вищих та професійно-технічних навчальних закладів;
- працівники підприємств, соціальних служб і громадських організацій, які мають досвід роботи з проведення виборів, брали участь у проведенні минулого перепису населення або ж у проведенні соціологічних опитувань, демосоціальних обстежень населення тощо;
- інші категорії населення (пенсіонери, домогосподарки, незайняті громадяни).

Терміни роботи тимчасового переписного персоналу пробного перепису населення:

Посада тимчасового переписного працівника	Термін роботи (календарні/робочі дні)	Календарний період роботи
Завідувач переписного відділу та його помічник	75/59	з 1 листопада 2010 року по 14 січня 2011 року
Інструктор-контролер	46/40	з 10 листопада до 25 грудня 2010 року
Обліковець	32/28	з 22 листопада до 23 грудня 2010 року

На період проведення пробного перепису населення тимчасовий переписний персонал забезпечується посвідченнями, які підписуються начальником відділу статистики у районі та головою (заступником голови)

Дергачівської районної державної адміністрації.

З тимчасовим переписним персоналом укладаються цивільно-правові угоди на період виконання переписних робіт.

7. Організація навчання тимчасового переписного персоналу.

Для проведення навчання всіх категорій тимчасового переписного персоналу розробляються вказівки та приклади заповнення переписної документації, влаштовуються навчальні семінари з метою їх ознайомлення з основним переписним інструментарієм, порядком заповнення, етапами, термінами та методами проведення пробного перепису населення, а також детального вивчення інструкції щодо проведення пробного перепису населення та заповнення переписної документації.

Навчання тимчасового переписного персоналу з питань порядку проведення пробного перепису населення та заповнення переписних документів проводиться у формі навчальних семінарів із обов'язковим засвоєнням наступних питань:

- мета і завдання пробного перепису населення, ознайомлення з нормативно-правовими документами, що регламентують підготовку і проведення пробного перепису населення;
- програма пробного перепису населення;
- інструкція щодо проведення пробного перепису населення та заповнення переписної документації;
- рекомендації щодо опитування населення;
- обов'язки кожної категорії тимчасового переписного персоналу;
- терміни виконання переписних робіт;
- правила збереження конфіденційності персональних даних, отриманих під час пробного перепису населення;
- порядок здавання/приймання переписних документів.

Одночасно з вивченням зазначених питань обов'язково проводяться практичні заняття із заповнення переписної документації з подальшим аналізом помилок, роз'ясненням усіх складнощів, що виникають. Завершується навчання обов'язковою перевіркою рівня якості засвоєння вивченого матеріалу та ступеня готовності до роботи осіб, що проходили навчання.

Навчання штатних працівників відділу статистики району пробного перепису населення та тимчасового переписного персоналу проводиться поетапно.

З 1 по 4 листопада 2010 року проводиться навчання (інструктаж) працівників відділу статистики району пробного перепису населення, завідувачів переписних відділів та їхніх помічників протягом 4 днів.

Навчання проводить директор (заступник директора) департаменту статистики населення та адміністративно-територіального устрою Держкомстату, заступник начальника Головного управління статистики в Харківській області, відповідальний за проведення пробного перепису населення, та начальник відділу статистики населення Головного управління статистики в Харківській області.

У період з **10 по 14 листопада 2010 року** проводиться навчання для інструкторів-контролерів.

Навчання проводять заступник начальника Головного управління статистики в Харківській області, відповідальний за проведення пробного перепису населення, начальник відділу статистики населення Головного управління статистики в Харківській області, начальник відділу статистики району пробного перепису населення або його заступник. Кількість інструкторів-контролерів, які проходять навчання, не повинна перевищувати 20 осіб у групі.

У період з **22 по 26 листопада 2010 року** проводиться навчання обліковців.

Навчання проводять завідувачі переписних відділів та їхні помічники під контролем працівників відділу статистики району пробного перепису населення. Кількість обліковців, які проходять навчання, не повинна перевищувати 20 осіб у групі.

8. Підбір приміщень для розміщення переписних відділів та інструкторських дільниць, забезпечення транспортом і засобами зв'язку.

Приміщення для роботи осіб, що здійснюють отримання відомостей про населення, а також для збереження переписної документації пробного перепису населення, засоби зв'язку надаються місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування відповідних територій, на яких проводиться пробний перепис населення. Приміщення повинні бути забезпечені охороною, обладнані засобами зв'язку, меблями, придатними для навчання та роботи. Витрати на оренду, охорону зазначених приміщень, оренду транспортних засобів і абонентську плату за користування телефонним зв'язком відшкодовуються Головним управлінням статистики в Харківській області на підставі договорів та відповідно до актів здачі-приймання послуг в межах кошторисних призначень на проведення пробного перепису населення.

Нормативи площі приміщень:

- приміщення для інструкторської дільниці – не менше 20 кв. метрів;
- приміщення для переписного відділу – не менше 25 кв. метрів.

Переписні відділи та інструкторські дільниці організовуються у приміщеннях навчальних закладів, житлово-експлуатаційних контор, адміністрацій органів виконавчої влади, бібліотек, закладів культури, опорних пунктів міліції тощо. При неможливості забезпечення приміщеннями кожної дільниці допускається за узгодженням із Головним управлінням статистики в Харківській області розміщення в одному (більшому за площею) приміщенні одночасно переписного відділу разом із інструкторською дільницею.

4.2.2.Проведення пробного перепису населення

№ п/п	Назва заходу	Період проведення	Основні функції тимчасового переписного персоналу
1.	Попередній обхід житлових приміщень переписних діляниць	27–30 листопада	Обліковець обходить усі приміщення своєї лічильної ділянки, роз'яснює мету та завдання пробного перепису і, зокрема, уточнює дані щодо кількості фактично проживаючих мешканців у кожному приміщенні, уточнює дату проведення опитування, щодня передає інструктору-контролеру інформацію про результати обходу для контролю за чисельністю населення, що підлягає перепису, та комплектує бланки переписної документації
2.	Збирання відомостей про населення	1–14 грудня	Обліковець обходить житлові будинки та житлові приміщення в інших будівлях і збирає відомості про населення шляхом опитування та заповнення переписної документації
3.	Контрольний обхід	15–20 грудня	Контрольний обхід 25% приміщень кожної лічильної ділянки в міських поселеннях і кожної четвертої лічильної ділянки в сільських поселеннях із охопленням у кожній із них 100% житлових приміщень

Протягом усього періоду проведення пробного перепису населення здійснюється щоденний моніторинг переписних робіт на всіх етапах: інструктори-контролери повідомляють завідувачам переписних відділів інформацію про кількість обліковців, які приступили до виконання своїх обов'язків, кількість відмов обліковців від подальшої участі в проведенні пробного перепису населення, щоденну кількість переписаних осіб і відмов респондентів від участі у перепису, а також про всі непередбачені (форс-мажорні) обставини, які виникають на лічильних ділянках; завідувачі переписних відділів інформують начальника відділу статистики у районі, який після узагальнення даних по району передає їх у Головне управління статистики в Харківській області для вжиття заходів та інформування Держкомстату.

Крім того, інструктори-контролери, завідувачі переписних відділів та їхні помічники:

- щодня перевіряють фактичну участь обліковців в обході житлових приміщень;
- приймають від обліковців заповнену переписну документацію, а в перший день перепису населення в обов'язковому порядку перевіряють якість заповнених переписних листів і списків проживаючих у приміщенні, аналізують помилки, неточності та недоліки, які виникли при заповненні переписної документації та інформують обліковців з метою унеможливлення таких помилок в подальшому;
- контролюють дані щодо чисельності опитаного населення та перевіряють повноту охоплення населення пробним переписом;
- перевіряють повноту та правильність заповнення переписної документації, проводять логічний контроль відповідей на запитання переписного листа, списку проживаючих у приміщенні;
- разом із начальником відділу статистики в Дергачівському районі надають допомогу обліковцям в отриманні необхідних відомостей про населення та забезпечують належні умови роботи.

Для уникнення подвійного рахунку та недообліку в ході проведення опитування населення обліковцями складаються контрольні бланки та видаються довідки про проходження перепису населення.

Контрольний бланк складається з метою уникнення випадків недообліку населення та заповнюється на осіб, що тимчасово перебували в даному приміщенні та повідомили, що за місцем їх постійного (звичайного) проживання немає осіб, які б могли надати обліковцям відомості щодо них. Під час проведення пробного перепису населення в одному районі контрольні бланки складаються навіть на тих осіб, які мають постійне місце проживання за межами району пробного перепису населення. Подальша робота з контрольними бланками здійснюється відповідно до окремих вказівок.

Усім особам, які не мають визначеного місця проживання (зазвичай бездомні або безпритульні), особам, що пройшли перепис населення як тимчасово проживаючі, або тим, хто планує в період проведення пробного перепису (з 1 по 14 грудня) та контрольного обходу (з 16 по 20 грудня) виїхати в інше місце хоча б на один день, видається довідка про проходження перепису, яка зберігається респондентом до кінця контрольного обходу (до 20 грудня).

4.2.3. Приймання-здавання переписної документації

Після закінчення контрольного обходу здійснюється перевірка заповненої переписної документації та здавання/приймання її послідовно наступним чином: обліковці → інструктори-контролери → завідувачі переписних відділів → начальник відділу статистики району пробного перепису населення.

У відділі статистики району пробного перепису населення проводиться ретельна перевірка відповідності кількості переписних документів даним, зазначеним у зведеній відомості по лічильній дільниці; зведені дані по лічильних дільницях перевіряються з підсумками по інструкторській дільниці,

а підсумки по інструкторських дільницях – з підсумком по переписному відділу. Крім того, перевіряється наявність у переписному портфелі зведеної відомості по лічильній дільниці та записної книжки обліковця. Після завершення приймання переписної документації на районному рівні проводиться комплектування по територіальних одиницях, підрахунок контрольних цифр за зведеними відомостями.

Заповнена переписна документація та супровідна документація від відділу статистики у районі направляється до Головного управління статистики в Харківській області, а потім до Головного міжрегіонального управління статистики у м. Києві (ГМУС у м. Києві) для кодування, оброблення отриманих матеріалів пробного перепису населення.

5. Інформаційно-роз'яснювальна робота

Проведення пробного перепису населення потребує широкої інформаційно-роз'яснювальної роботи серед населення району.

Основною метою проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи є інформування населення про мету проведення пробного перепису населення, його завдання та значення для організації проведення Всеукраїнського перепису населення 2012 року; про перелік відомостей щодо населення, які збираються в ході пробного перепису населення; про гарантії захисту зібраної інформації. Крім того, жителів району необхідно інформувати про законодавчо-нормативну основу проведення пробного перепису населення та про методи отримання відомостей.

Проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи серед населення передбачає такі основні форми заходів:

- організація і проведення прес-конференцій та інтерв'ю керівництва Держкомстату, Головного управління статистики в Харківській області, відділу статистики в Дергачівському районі, а також представників місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування територій, де проводиться пробний перепис населення;

- підготовка інформаційних матеріалів для проведення в навчальних закладах району спеціальних тематичних уроків стосовно перепису;

- підготовка інформаційних матеріалів і прес-релізів та розсилання їх засобам масової інформації;

- розміщення програми пробного перепису населення, методологічних та організаційних положень його проведення, інформаційних матеріалів, прес-релізів та інших матеріалів на сайті Держкомстату і Головного управління статистики в Харківській області;

- поширення засобів наочного інформування (друкованої продукції).

6. Оброблення матеріалів пробного перепису населення

Оброблення матеріалів пробного перепису населення є дослідною експлуатацією системи оброблення матеріалів Всеукраїнського перепису населення 2012 року.

Автоматизоване оброблення матеріалів пробного перепису населення

проводиться лише на центральному рівні (в ГМУС у м. Києві) та включає: перевірку та кодування переписних листів, введення (сканування), оптичне розпізнавання (інтерпретацію) символів і міток, формування бази даних і бази графічних зображень переписних листів із подальшим редагуванням та формуванням вихідних агрегованих даних.

7. Захист первинних (персональних) та інших даних, отриманих у процесі проведення пробного перепису населення

Відповідно до Закону України "Про Всеукраїнський перепис населення" первинні (персональні) дані, отримані в процесі проведення пробного перепису населення, є конфіденційною інформацією, яка охороняється законом. Записи в переписній документації, що стосуються респондента, не підлягають поширенню без його згоди та використовуються лише для статистичних цілей з метою формування відповідних інформаційних ресурсів та отримання агрегованих даних, які використовуються для задоволення потреб користувачів. Тимчасовому переписному персоналу забороняється повідомляти будь-кому, крім респондента, зміст заповненої щодо нього переписної документації.

Посадові особи Держкомстату та територіальних органів державної статистики, які відповідно до своїх службових повноважень або роду діяльності мали доступ до відомостей про населення, вказаних у переписних листах та іншій переписній документації, і допустили втрату чи розголошення цих відомостей або сприяли їхній фальсифікації, несуть відповідальність згідно із законодавством України. Обов'язок щодо нерозголошення конфіденційної інформації про населення, отриманої в ході проведення перепису населення, передбачається договорами, укладеними з громадянами, залученими до робіт із проведення перепису населення, а стосовно посадових осіб Держкомстату та територіальних органів державної статистики – чинним законодавством України.

Усі технічні та програмно-технологічні засоби для автоматизованого оброблення матеріалів пробного перепису використовуються з дотриманням вимог щодо захисту інформації від несанкціонованого доступу.

8. Звіт про підготовку та проведення пробного перепису населення

За вказівками, розробленими Держкомстатом, Головним управлінням статистики в Харківській області, готується звіт про підготовку та проведення пробного перепису населення в Дергачівському районі. Для цього аналізуються й узагальнюються зауваження та пропозиції, наведені у звітах тимчасового переписного персоналу (записних книжках обліковців та у звітах завідувачів переписних відділів та інструкторів), а також використовується звіт, підготовлений відділом статистики в районі. Звіт складається з таких основних розділів:

- якість підготовленого картографічного матеріалу;
- зауваження щодо організації навчання тимчасового переписного персоналу та реєстраторів зі складання квартальних списків;

- характеристика тимчасового переписного персоналу за статтю, віком, рівнем освіти та досвідом роботи в проведенні подібних заходів (минулий перепис населення, участь в організації та проведенні виборів, вибіркових обстежень);
- зауваження та пропозиції стосовно доопрацювання переписного інструментарію для складання квартальних списків, організаційного плану проведення перепису населення;
- забезпеченість бланками переписних документів, їхня якість і своєчасність доставки;
- аналіз графіку робіт із проведення перепису населення та пропозиції щодо його оптимізації;
- зауваження та пропозиції до програми пробного перепису населення;
- зауваження та пропозиції щодо гарантування безпечних умов роботи тимчасового переписного персоналу;
- оцінка норм навантаження на реєстраторів під час складання квартальних списків і на тимчасовий переписний персонал під час проведення пробного перепису населення;
- оцінка фінансового та матеріально-технічного забезпечення проведення пробного перепису населення.

Держкомстатом узагальнюються підсумки проведення пробного перепису населення та оброблення його матеріалів.

9. Фінансове та матеріально-технічне забезпечення пробного перепису населення

Фінансування робіт із підготовки, проведення пробного перепису населення та оброблення його матеріалів здійснюється в межах асигнувань загального фонду Державного бюджету України за відповідними бюджетними програмами.